

העותר : אלמרסד – המרכז הערבי לזכויות האדם ברמת הגולן (ע"ר) (מס' 580424687)

ע"י ב"כ עו"ד ויסאם שרף ו/או כראמה אבו סאלח
מר' דרומי, מגידל שמס, ת.ד. 9, מיקוד 1243800
טל': 04-6870644 ; פקס: 04-6870645
כתובת דוא"ל: marsad.wesamsharaf@gmail.com

-נגד-

המשיב : צבא הגנה לישראל

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)
מדרך מנחם בגין 154, בית קרדן, תל-אביב-יפו
טל': 073-3924888 ; פקס: 02-6468005
כתובת דוא"ל: ez_tel-aviv@justice.gov.il

אגרה : עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך 2,273 ₪ בהתאם לפרט 20 לתוספת
לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז – 2007

עתירה מנהלית

(על-פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998)

פתח דבר

1. עניינה של עתירה זו בשלוש בקשות חופש מידע שהוגשו על ידי העותר לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "**החוק**"), במהלך החודשים האחרונים ואשר עד הגשת עתירה זו טרם זכו למענה של צבא ההגנה לישראל (להלן: "**המשיב**"). יובהר שהעותר ביקש לחסוד זמן שיפוטי יקר, ולקדם יעילות דיונית, ולכן איחד בעתירה זו שלוש בקשות נפרדות שהגיש למשיב ואשר זכו להתעלמות בניגוד לחוק.
2. עניינן של שתיים מהבקשות הוא בשליטת הצבא באזור החץ המפורז בסוריה לפי הסכם שביתת הנשק משנת 1974 לאחר נפילת משטר בשאר אל-אסד בדצמבר אשתקד, ובמספר העצורים אזרחי סוריה שכלואים בישראל, כפי שיפורט בהמשך. הבקשה השלישית שלא זכתה להתייחסות מתייחסת לנפילת הטיל במגרש הכדורגל בכפר מגידל שמס, שגרם למותם של 12 ילדים ופציעתם של עשרות נוספים ביולי 2024, כפי שיפורט בהמשך. למעלה מן הצורך, העותר יפרט את האינטרס הציבורי הרב שבחשיפת המידע המבוקש בבקשות, והעובדה שהמשיב נמנע מלמסור כל החלטה לגביהן, בניגוד להוראות החוק ותוך מחדל מתמשך של המשיב.
3. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות למשיב, למסור לידי העותר את כל המידע המבוקש בבקשות שהגיש ללא דיחוי, ולחלופין, למסור נימוקים לפי החוק מדוע לא יימסר המידע המבוקש. כמו כן, בית המשפט הנכבד יתבקש לפסוק הוצאות לטובת העותר שישקפו את הזמן והמאמצים שהשקיע כתוצאה מהפרת החוק המתמשכת של המשיב.

הצדדים להליך

4. העותר הוא אלמרסד – המרכז הערבי לזכויות האדם ברמת הגולן, עמותה רשומה כדין, ארגון זכויות האדם היחיד באזור רמת הגולן, שעוסק בתיעוד מצב זכויות האדם של התושבים ברמת הגולן, סיוע משפטי לתושבים, והפצת המודעות לזכויות האדם ברמת הגולן בתחומים שונים, ובין היתר לזכויות החברתיות, הכלכליות, והמדיניות של תושבי רמת הגולן.
5. המשיב הוא צבא ההגנה לישראל, רשות ציבורית לפי סעיף 2 לחוק, והוא הגוף הציבורי שמחזיק במידע המבוקש.

הסמכות לדון בעתירה

6. לבית המשפט הנכבד הסמכות העניינית לדון בעתירה לפי פרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התש"ס – 2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה לפי תקנה 2 לתקנות בתי המשפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א – 2000, שכן מקום מושבו של המשיב הוא תל-אביב.

תשתית עובדתית

7. במהלך חודש מאי 2025, הגיש העותר למשיב שלוש בקשות חופש מידע לפי החוק, שתיים מהן הוגשו דרך המערכת המקוונת, והשלישית הוגשה דרך הדוא"ל. חרף המועדים שקבועים בחוק, ועל אף שליחת תזכורות רבות למשיב, ועל אף חלוף כ-4 חודשים מאז הגשת הבקשות, לא התקבלו תשובות לבקשות. הבקשות יוצגו להלן:

8. הבקשה הראשונה – מידע על האזרחים הסוריים הכלואים והעצורים בישראל:

- 8.1. ביום 19.05.2025 הגיש העותר למשיב בקשה לחופש מידע באמצעות המערכת המקוונת. מספר הבקשה הוא 483017, והיא מסומנת כנספח 1 לעתירה זו.
- 8.2. בבקשה, ביקש העותר לדעת את מספר האזרחים הסוריים הכולל שנעצרו על ידי כוחות הצבא מאז 07.10.2023, ומספר האזרחים הסוריים שעדיין כלואים בישראל. כמו כן, ביקש העותר לקבל את מספר האזרחים הסוריים שנעצרו לפני נפילת משטר אסד ביום 08.12.2024, ואחרי נפילתו, בפילוח לפי קבוצות גיל ומגדר.
- 8.3. ביום 01.07.2025, האריך המשיב את זמן הטיפול בבקשה ב-30 יום נוספים (60 ימים סה"כ).
- 8.4. ביום 05.08.2025, ולאחר שעברו למעלה מ-70 ימים מיום הגשת הבקשה, ומשלא התקבלה כל תשובה לבקשה, שלח העותר באמצעות הח"מ, תזכורת ראשונה למשיב. ביום 08.09.2025 שלח העותר התראה לפני הגשת עתירה בגין כך שהבקשה עודנה ממתינה לתשובה, זאת עף אף שהמועדים הקבועים בחוק חלפו מזמן. ההתכתבות וההתראות בין העותר למשיב מצורפות בזה ומסומנות כנספח 2.
- 8.5. למען הסר ספק, ביום 19.05.2025 אישר המשיב את קבלת הבקשה והעברתה לממונה על חוק חופש המידע בצבא ההגנה לישראל, ואף חזר ביום 01.07.2025 והאריך את התקופה בשלושים ימים נוספים, כך שאין ספק שהבקשה מוכרת וידועה למשיב.

9. הבקשה השנייה – מידע על כיבוש אזור החץ המפורז מנשק ברמת הגולן:

- 9.1. ביום 19.05.2025 הגיש העותר למשיב בקשה לחופש מידע באמצעות המערכת המקוונת. מספר הבקשה הוא 483027, והיא מסומנת כנספח 3 לעתירה זו.
- 9.2. בבקשה, ביקש העותר לקבל מידע על אזור החץ המפורז מנשק לפי הסכם שביתת הנשק משנת 1974 בין ישראל לסוריה (להלן: "האזור"), שכבש הצבא מאז נפילת משטר אסד. העותר ביקש:
- א. לקבל לידיו מידע על מספר הכפרים והתושבים הסוריים שמתגוררים באזור, והאם נערך סקר תושבים במקום, ואם כן - מהן תוצאותיו.

- ב. לדעת האם הונפקו היתרי עבודה בישראל לאזרחים סוריים, כפי שדווח בתקשורת, ואם כן, מהו מספר ההיתרים שהונפק.
- ג. לדעת האם הועברו אזרחים סוריים לקבלת טיפול רפואי בישראל, כפי שדווח בתקשורת, ואם כן, מהו מספרם לפי פילוח של שתי תקופות שונות (לפני ואחרי נפילת משטר אסד).
- ד. לדעת האם נסללו כבישים חדשים באזור, והאם הוקמו מבנים ו/או מוצבים קבועים באזור.
- ה. לדעת האם נתפס או חולט רכוש של אזרחים סוריים באזור.
- ו. לדעת האם ניתנו היתרים ו/או אישורים מיוחדים לכניסת אזרחים ישראלים לתוך שטח סוריה למטרות אזרחיות (תיירות, תפילה, ביקור משפחתי).
- ז. לדעת האם נקבעה תחיקת ביטחון ו/או סדרי שלטון משפט ו/או נהלים שיחולו באזור, ואם כן, למסור את דברי החקיקה והוראותיה לעותר.
- 9.3. ביום 03.07.2025, שלח העותר, באמצעות הח"מ, תזכורת ראשונה למשיב. באותו יום, השיב המשיב לעותר שהבקשה נמצאת בשלבי טיפול מתקדמים, אך לא טרח להאריך את זמן הטיפול בבקשה.
- 9.4. ביום 05.08.2025, ולאחר שעברו למעלה מ-70 ימים מיום הגשת הבקשה, ומשלא התקבלה כל תשובה לבקשה ו/או הארכת מועד כלשהי, שלח העותר באמצעות הח"מ, תזכורת שנייה למשיב. ביום 08.09.2025 שלח העותר התראה לפני הגשת עתירה בגין כך שהבקשה עודנה ממתינה לתשובה, זאת על אף שהמועדים הקבועים בחוק לא הוארכו, ואף חלפו מזמן. ההתכתבות וההתראות בין העותר למשיב מצורפות בזה ומסומנות **כנספח 4**.
- 9.5. למען הסר ספק, ביום 19.05.2025 אישר המשיב את קבלת הבקשה והעברתה לממונה על חוק חופש המידע בצבא ההגנה לישראל, ואף חזר ביום 03.07.2025 וענה לתזכורת ששלח העותר בעניין הבקשה, כך שאין ספק שהבקשה מוכרת וידועה למשיב.

10. **הבקשה השלישית – מידע אודות חקירת אירוע נפילת הרקטה במגרש הכדורגל במג'דל שמס**

- 10.1. ביום 29.05.2025 הגיש העותר למשיב בקשה לחופש מידע באמצעות הדואר האלקטרוני. ביום 08.06.2025, אישר המשיב את קבלת הבקשה באמצעות הדוא"ל. הבקשה ואישור קבלתה מצורפים בזה ומסומנים **כנספח 5** לעתירה זו.
- 10.2. בבקשה, ביקש העותר לקבל מידע לשאלה האם אירוע נפילת הרקטה במגרש הכדורגל במג'דל שמס נחקר על ידי פיקוד העורף, והאם הוסקו מסקנות בנוגע להנחיה להמשיך בקיום פעילות של יותר מ-10 אנשים בשטח פתוח; מספר המיגוניות שהוצבו באזור המגרש; אי הגדרת היישוב כיישוב מפונה; הגברת מרכיבי הביטחון בשל הקרבה לגבול עם לבנון; וזמינות הציד הרפואי לזמן חירום ואירוע רב נפגעים.
- 10.3. ביום 07.07.2025, האריך המשיב את זמן הטיפול בבקשה ב-30 יום נוספים (60 ימים סה"כ).
- 10.4. ביום 20.08.2025, ולאחר שעברו למעלה מ-70 ימים מיום הגשת הבקשה, ומשלא התקבלה כל תשובה לבקשה, שלח העותר תזכורת ראשונה למשיב. ביום 01.09.2025 שלח העותר התראה לפני הגשת עתירה בגין כך שהבקשה עודנה ממתינה לתשובה, זאת על אף שהמועדים הקבועים בחוק חלפו מזמן. ההתכתבות וההתראות בין העותר למשיב מצורפות בזה ומסומנות **כנספח 6**.
- 10.5. למען הסר ספק, ביום 08.06.2025 אישר המשיב את קבלת הבקשה והעברתה לממונה על חוק חופש המידע בצבא ההגנה לישראל, ואף חזר ביום 07.07.2025 והאריך את התקופה בשלושים ימים נוספים, כך שאין ספק שהבקשה מוכרת וידועה למשיב.
11. כל המידע המתואר לעיל, הוא המידע שהתבקש המשיב בבקשות מושא עתירה זו, והוא המידע שהמשיב לא מסר כל מענה לגביו עד למועד הגשת העתירה דנן.
12. בחלוף כארבעה חודשים ממועד הגשת הבקשות, ובהיעדר מענה לאף אחת מהן, ובשים לב לכך המשיב לא האריך את המועדים כדין, ובחר לשתוק על אף ההתראות והתזכורות – לא היה מנוס אלא מלהגיש עתירה זו.

הטיעון המשפטי – המועדים הקבועים בחוק ואי עמידת המשיב בהם

13. סעיף 7 לחוק חופש המידע קובע מסגרת זמנים, לפיה, על הרשות הציבורית להשיב לבקשת המידע תוך זמן שלא יעלה על 30 ימים, ורק במקרים חריגים רשאית הרשות להאריך מועד זה ב-30 ימים, על ידי שליחת הודעת ארכה למבקש, עד למקסימום של 120 ימים סך הכל.

14. כאמור לעיל, המשיב האריך, בכל שלושת הבקשות מושא עתירה זו, את המועד פעם אחת, ב-30 ימים נוספים בלבד, שחלפו כבר מזמן. המשיב לא טרח לשלוח לעותר הודעות על ארכות נוספות כדין.

15. עיכוב זה במסירת ההחלטה לבקשות חופש המידע שהגיש העותר, אילץ אותו להשקיע משאבים מיותרים למעקב אחר הבקשות, על ידי שליחת התראות ותזכורות למשיב. אלא שהמשיב לא טרח לשלוח הודעות על נטילת ארכות נוספות מעבר לארכה שנטל, כמתחייב מסעיף 7 לחוק, ובחלק מהמקרים אף בחר שלא להשיב להתראות ותזכורות העותר.

16. תכלית קביעת המועדים בחוק היא האיזון בין מימוש זכויותיו של מבקש המידע לחופש המידע, והאינטרס של הרשות הציבורית לגבש את החלטתה ולהכין את המידע המבוקש. המועדים שנקבעו בחוק מבטיחים פרק זמן נאות לאיתור המידע, בחינתו, וגיבוש החלטה לגביו. בתי המשפט קבעו פעמים רבות שישנה חשיבות רבה למועדים שנקבעו בחוק. כך למשל, קבע בית המשפט בעת"ס (ת"א) 36541-12-12 **שטנגר נ' לשכת עורכי הדין** (פורסם בנבו, 25.02.2014):

"יש חשיבות כי הרשויות יקפידו על המועדים שבחוק חופש המידע ולא יתישו את המבקשים באמצעות סחבת במתן תשובות"

סוף דבר

17. לאור האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות למשיב למסור ללא דיחוי מענה מלא לשלושת בקשות חופש המידע מושא עתירה זו. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לחייב את המשיב בהוצאות משפט, כולל שכר-טרחת עורך-דין.

18. לעתירה מצורף תצהיר לתמיכה באמור בה.